

РЕШЕНИЕ

№ 13612

гр. София, 01.08.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XIX КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 31.05.2024 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Катя Аспарухова

ЧЛЕНОВЕ: Мария Ситнилска
Елка Атанасова

при участието на секретаря Антонина Митева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **216** по описа за **2024** година докладвано от съдия Елка Атанасова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 285, ал. 1, изр. второ, вр. чл. 3 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, вр. глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс.

Образувано по касационна жалба, подадена от К. Г. В., чрез адв. И. Ю. от САК, срещу решение № 7030 от 17.11.2023г. по адм.дело № 3735/2023г. на Административен съд София - град, 43 състав, с което е отхвърлен предявеният иск от К. Г. В. срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, за присъждане на парично обезщетение в размер на 8 000 лева, представляващо обезщетение за претърпени неимуществени вреди в периода от 30.06.2015г. до 21.03.2023г, поради неосказване на своевременна стоматологична помощ при пребивването на касатора в затвора в [населено място].

Касаторът поддържа, че решението е неправилно, тъй като е постановено в нарушение на материалния закон, съществено нарушение на процесуалните правила и е необосновано. В връзка с доводите за необоснованост поддържа, че изводите на съда за своевременно, достатъчна и качествена медицинска помощ, оказана на касатора са необосновани, тъй като съдът не е назначил съдебно медицинска експертиза и не разполага със специални знания, за да извърши подобна преценка. Доколкото делото е разгледано в отсъствието на ищеца и на пълномощника му в съдебното заседание на 30.10.2023г., за което последния не е бил и призован, сочи, че е допуснато съществено процесуално нарушение. Моли за отмяна на решението и връщане на делото за ново

разглеждане от друг състав с указания за допускане на съдебно-медицинска експертиза и осигуряване възможност за събиране на гласни доказателства.

В проведеното открито съдебно заседание жалбоподателят участва чрез видеоконференция. Не възразява делото да се гледа в отсъствието на адвоката му – адв.Ю.. Пълномощникът му – адв.Ю., уведомен, не се явява. Представя молба, че е кандидат за народен представител в предстоящите избори за народни представители, насрочени за 09.06.2024г. и изразява становище, че съдебното заседание може да се проведе без негово участие, в случай, че бъде изразено съгласие за това от К. Г. В.. В позиция по същество касаторът сочи, че отговорни институции за вземане на решение относно неговото лечение са Софийски апелативен съд, Софийски градски съд и Прокуратурата на Република България, а не ГДИН.

Ответникът - Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез своя пълномощник, в писмен отговор, оспорва касационната жалба и счита същата за неоснователна. По отношение на непризоваването на адв.Ю. за съдебното заседание за 30.10.2023г. твърди, че липсва процесуално нарушение, доколкото адв.Ю. е редовно призован за първото заседание – 11.10.2023г., след което страните се считат за уведомени за следващото съдебно заседание. Прави искане първоинстанционното решение да бъде оставено в сила, като тази позиция поддържа и в проведеното открито съдебно заседание на 31.05.2024г.

Прокурорът от СГП изразява становище за неоснователност на жалбата. Прави искане обжалваното решение да бъде оставено в сила.

Административен съд – София-град след анализ и оценка на събраните в първоинстанционното производство доказателства, както и представените допълнително писмени доказателства в касационното производство, във връзка с доводите на страните, намира следното:

Касационната жалба е подадена в срока по 211, ал. 1 от АПК и от надлежна страна, поради което е процесуално допустима. Разгледана по същество е неоснователна.

С исковата молба, подадена първоначално до Софийски градски съд, Гражданско отделение, касаторът е претендирал заплащане на обезщетение в размер на 8 000 лв. за претърпени неимуществени вреди по време на престоя му затвора в [населено място], за времето от 30.06.2015г. до 21.03.2023г., поради неочакване на неотложна и своевременна медицинска стоматологична помощ – поради липсата на протезиране и лекуване. Соци, че бил арестуван на 08.05.2015г., а на 01.06.2015г. започнало лечение и протезиране на зъбите му в стоматологична клиника в болница Т. в С., като на 30.06.2015г. била спряно протезирането от наблюдаващия прокурор Р. М. и оттогава няма никаква възможност за протезиране на зъбите му.

Първоинстанционният съд е изяснил обективно, пълно и всестранно релевантните за предявения иск факти и обстоятелства, като е постановил решението си при правилно разпределение на доказателствената тежест, с оглед характера на съдебното производство по част седма на ЗИНЗС.

Въз основа на анализ на събрани в производството писмени доказателства, първоинстанционният съд е установил, че по данни от административната преписка, приета като доказателство по делото, се установява, че К. Г. В. е бил задържан в ареста на @8@ [населено място] от 08.05. 2015 г. до 25. 07. 2016 г. В този период той е посетил три пъти стоматологичния кабинет – на 18. 05. 2015 г., на 25. 02. 2016г. и на 30. 05. 2016 г. На 18. 05. 2015 г. посещението е по повод разлепена фасета на долен десен първи резец, която при прегледа е залепена с фотополимер. През месец

юни 2015г. К. Г. В. е осъществил общо пет посещения при избория от него стоматолог д – р Й. в болница „Т.“, съответно на 02.06. 2015 г., 08. 06. 2015 г., 10. 06. 2015 г., 12. 06. 2015 г. и 30. 06. 2015 г. На 02.10. 2015 г. е изведен до ЛЧХ на Стоматологичния факултет [населено място] изготвяне на панорамна зъбна снимка. На 25. 02. 2016 г., съобразно данни от Разпореждане от 29.02.2016г. на прокурор М. от СГП по прок.преписка № 5432/2015г., е изготвено медицинско становище от д-р И. Х. – лекар по дентална медицина в ГДИН, от което се установяват констатации при извършен преглед, свързани с дискомфорт на зъб 21, след проведено кореново лечение, с препоръка за отстраняване на апекса на 21 зъб. Касационния състав констатира, от съдържанието на постановление на прокурора по същата преписка от 01.06.2016г., че по повод на констатациите за зъб 21, задържаният е отказал лечение в МЦ на затвора С.. Поради това не е разрешено от прокурора извеждането на К. Г. В. за преглед и констатация със специалист – стоматолог на 07.06.2016г.

На 30 .05. 2016 г. отново е извършен преглед на К. Г. В. с цел установяване на оралния му статус. На 25. 07. 2016 г. той е подписал декларация, че за времето на престоя му в следствия арест няма претенции по отношение на медицинското обслужване.

На 25. 07. 2016 г. К. Г. В. е преместен от ареста на [улица] Затвора в [населено място], където се намира и до момента. От денталния лекар на Медицинския център (МЦ) – Затвора [населено място] е изготвена Медицинска справка № 9177/21. 06. 2023 г. Съобразно отразеното в нея, ищецът е конвоиран до Стоматологичен факултет по дентална медицина на 16. 01. 2018 г., но е отказал преглед. На 11.07.2018 г. е прегледан от външен стоматолог – д – р Р. К. към НЗОК, отразено с амбулаторен лист № 000146. На 12. 10. 2018 г. е прегледан в дентална клиника ЕО Д. по личен избор. На 21. 03. 2019 г. и на 03. 04. 2019 г. с охрана е посетил стоматологичния кабинет на МЦ – Затвора С., но е отказал преглед и лечение. На 28. 08. 2020 г. е изпълнена молба № 7548/25. 08. 2020 г. на К. относно предписана рецепта от външен консултант, избран лично. На 03. 11. 2020 г. е консултиран във външно лечебно заведение по личен избор, издадена му е етапна епикриза и амбулаторен лист № 78/03.11. 2020 г. На 05. 11. 2020 г. е консултиран в клиника по Лицево – челюстна хирургия – УМБАЛ „Света А.“, което е отразено в личния му амбулаторен картон. На 18. 12. 2020 г. е подал заявление № 1383/23. 12. 2020г. за отказ от медицински прегледи и манипулации в мястото за лишаване от свобода. На 23.02.2021 г. е поканен за преглед в стоматологичен кабинет на МЦ – Затвор [населено място], но е отказал прегледа. На 26. 02. 2021 г. също е отказал преглед и манипулации. През септември 2021 г. е проведено лечение в стоматологичния кабинет на МЦ – Затвор [населено място], със съгласието на К. Г. В. на дати 02. 09. 2021 г., 08. 09. 2021г., 13. 09. 2021 г., 16. 09. 2021 г., 27. 09. 2021 г. На 30. 03. 2023 г. е отказал назначени от съда прегледи във ВМА. На 12. 04. 2023 г. е отказал преглед в кабинета на МЦ – Затвора [населено място]. К. Г. В. е отказал е прегледи и във ВМА на 02. 05. 2023 г. и на 09. 05. 2023 г. Последните 4 дати (30.03.2024Г., 12.04.2024г. 02.05.2024г. и 09.05.2024г.) са извън периода, посочени в исковата молба.

В хода на съдебното производство пред първоинстанционния съд е представен План за лечение на К. Г. В., изготвен от д - р Т. Т. от клиника Д. Арт за периода от 16. 10. 2023 г. до 27. 11. 2023 г.

Същият план за лечение – за същия период от 16. 10. 2023 г. до 27. 11. 2023 г. е приложен и към касационната жалба. Ведно с План за лечение на К. Г. В., изготвен от д - р Т. Т. от клиника Д. Арт за периода от 11. 12. 2023 г. до 12. 02. 2024 г. Със

Заявление № 3143 на касатора, постъпило по настоящето дело на 05.04.2024г. е представен План за лечение на К. Г. В., изготвен от д - р Т. Т. от клиника Д. Арт за периода от 17. 04. 2024 г. до 17. 06. 2024 г. Със Заявление № 3036 на касатора, представено като копие по настоящето дело, с адресат г-жа М., нач.СЦ е представен План за лечение на К. Г. В., изготвен от д - р Т. Т. от клиника Д. Арт за периода от 19. 02. 2024 г. до 15. 04. 2024 г. Посочените периоди в тези планове за лечение също са извън периода, отразен в исковата молба.

Съобразно чл.218 АПК касационната инстанция дължи произнасяне само относно наведените в жалбата касационни оплаквания, като следи служебно за валидността, допустимостта и съответствието на решението с материалния закон.

Като извърши служебно проверка на основание чл. 218, ал. 2 от Административно процесуалния кодекс и въз основа на фактите, установени от първоинстанционния съд, съгласно чл. 220 от АПК, настоящия касационен състав на Административен съд София – град намира, че обжалваното решение е валидно и допустимо.

Разпоредбата на чл.284 ал.1 от ЗИНЗС постановява, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от същия закон. Разпоредбата на чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС приравнява на "нечовешко и унижително отношение", по смисъла на, ал. 1 и: "поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаат чувство на страх, незащитеност или малоценност". Касаторът твърди поставяне в неблагоприятни условия за място за лишаване от свобода, изразяващо се в лишаване от медицинско обслужване, конкретно - неоказване на неотложна и своевременна медицинска стоматологична помощ – поради липсата на протезиране и лекуване на зъбите му, от което търпи болки и страдания.

Правилно първоинстанционният съд, съобразявайки разпоредбата на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС, е възложил на ответника тежестта да докаже, че ищецът не е бил поставен в неблагоприятни по смисъла на чл. 3, ал. 2, вр., ал. 1 ЗИНЗС условия. Противно на доводите в касационната жалба, изводите на първоинстанционния съд, че представените по делото писмени доказателства, неоспорени от касатора, установяват, че прямо него е извършена стоматологична дейност по преценка на необходимостта от оказването на стоматологична помощ и провеждано лечение, следователно своевременно са му предоставени адекватни стоматологични грижи и липсват доказателства да му е отказано предписано лечение, съответно да не са изпълнени медицински предписания. К. Г. В. многократно е консултиран и лекуван, когато е поискал и дал съгласие, от стоматолозите в медицинските центрове към следствия арест и затвора. Многократно е извеждан за консултации, лечение, изготвяне на снимки в МУ – Стоматологичен факултет, ВМА, частни дентални клиники, по негов избор, като касационната инстанция не може да не отбележи и наличие на писмени доказателства за случаи на отказ от осигурени му дентални прегледи и лечение.

Задължението на ГД "ИН" във връзка с медицинското обслужване на задържаните

лица и на лишените от свобода е свързано със създаването на условия за опазване на физическото и психическото здраве на лишените от свобода, съобразно чл. 128, ал. 1 от ЗИНЗС, което по същество е административна дейност. Следователно, дължимата административна дейност съставлява изпълнението на задължението по чл. 128, ал. 1 от ЗИНЗС за създаване на условия за опазване на физическото и психическото здраве и за медицинското обслужване на лишените от свобода лица, съобразно Наредба № 2 от 22.03.2010г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода, на които законови задължение правилно се е позовал първоинстанционни съд.

Тази законова уредба обосновава и извода, че за да е налице незаконосъобразно действие или бездействие, свързано с осигуряването на достъпна медицинска помощ, трябва да бъде доказан отказ от страна на ГДИН да бъде осигурен достъп до медицинска помощ на съответния лишен от свобода/задържан под стража, или отказ да бъде предоставена медицинска помощ (чрез медицинските центрове и специализираните болници за активно лечение, разкрити към местата за лишаване от свобода), или предоставената такава (отново в медицинските центрове и специализирани болници за активно лечение, разкрити към местата за лишаване от свобода) да е осъществена в нарушение на принципите за своевременност, достатъчност и качество на медицинската помощ.

Доказателства за подобни действия / бездействия на ГДИН не са събрани в производството. На касатора не е отказан достъп до медицинско обслужване от лекар по дентална медицина, прегледи и проведено лечение. Представените за различни периоди 3 бр. План за лечение на К. Г. В., изготвен от д - р Т. Т. от клиника Д. Арт, както вече бе констатирано, са за период, извън исковия, поради което не установяват твърдяното бездействие в периода 30.06.2015г. до 21.03.2023г., посочен в исковата молба, свързан с отказ от лекуване и протезиране на зъбите на К. Г. В..

Не е налице и посоченото в касационната жалба съществено процесуално нарушение, свързано с разглеждането на делото в отсъствието на касатора и неговия пълномощник. И двамата са били редовно призовани за първото по делото открито съдебно заседание, на което К. Г. В. се е явил лично и изразил позиция делото да не се разглежда в отсъствието на пълномощника му, а адв.Ю. не се е явил, представяйки молба, че е нагажиран с участие в друго дело, в която е посочил свободни дати за явяване пред съда. Именно за първата посочена от него дата – 30.10.2023г. сутрин, съдът е отложил заседанието, за 10.00 часа, като адв.Ю. отново не се е явил, без да сочи каквито и да било причини за неявяването си, а ищецът е отказал лично участие в заседанието, по причини, посочени от началника на затвора С. – буйствал в килията и не желаел да излезе от нея. Съгласно чл.138 ал.2 от АПК на страните, призовани редовно, не се изпращат последващи призовки, освен ако делото е било отсрочено в закрито заседание или по-нататъшният му ход е бил преграден. Съдебното заседание по първоинстанционното дело е отложено в открито заседание за посочената именно от пълномощника на ищеца дата, поради което не е налице процесуално нарушение, допуснато при разглеждането му и свързано с лишаване на страна от участие в производството.

Касационният състав не констатира пропуски и negliжиране по отношение на стоматологичното обслужване на касатора за посочения от него период. Осигуряването на доброто здравословно състояние на

лицата, лишени от свобода, е израз и на общото изискване за хуманност при изпълнение на наказанието. Налице е разлика между длъжимата административна дейност по материално-битово осигуряване, оборудване с медицинска техника, снабдяването с лекарства и др. и медицинската такава - профилактична, диагностична и лечебна, като качеството на последната следва да се основава на медицинските стандарти и добрата медицинска практика. Ефикасността, резултатността и правилността на оказаната в местата за лишаване от свобода медицинска помощ от гледна точка на утвърдените медицински стандарти (чл. 80 от Закона за здравето във вр. с чл. 6, ал. 1 от Закона за лечебните заведения) и дали същата отговаря на изискванията за достатъчност и качество (чл. 81, ал. 2, т. 1 от Закона за здравето), не могат да бъдат контролирани от затворническата администрация тъй като не се касае за административна дейност, а за медицинска такава, контрол върху която се осъществява от контролните органи, посочени в Закона за лечебните заведения, Закона за здравето и Закона за здравното осигуряване (арг. чл. 6, ал. 6).

По изложените съображения съдът намира, че касаторът не е бил лишен от медицинско обслужване, изразяващо се в лекуване и протезиране на зъбите му в исковия период, нито му е отказано своевременното предоставяне на такова. Не е налице незаконосъобразно бездействие на затворническата администрация относно осигуряване на длъжимата дентална грижа, както и липсва причинно - следствената връзка между твърдяните от ищеца неимуществени вреди и поведението на администрацията от ГД ИН.

Основателността на иска за вреди с правно основание чл.284 ал.1 от ЗИНЗС изисква кумулативното наличие на предпоставките: акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава чл. 3 от закона; настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца - същата се предполага до доказване на противното /чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС/ и пряка и непосредствена причинна връзка между незаконния акт, незаконосъобразното действие и/или бездействие и настъпилата вреда.

С оглед гореизложеното касационната жалба се явява неоснователна, а обжалваното с нея съдебно решение следва да бъде оставено в сила като правилно и законосъобразно.

Водим от изложените мотиви и на основание чл. 221, ал. 2, предл. първо АПК, вр. чл. 285, ал. 1, изр. второ ЗИНЗС, Административен съд София - град, XIX касационен състав

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № № 7030 от 17.11.2023г. по адм.дело № 3735/2023г. на Административен съд София - град, 43 състав.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

1.

2.